

3. Шморгун Л.Г. Менеджмент організацій: навчальний посібник. К.: Знання, 2010. 452 с.
4. Лизанець А. Г., Роман С.А. Реінжиніринг бізнес-процесів як метод вдосконалення ведення бізнесу. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. 2018. №. 2. С. 54-59. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdue_2018_2_10. (дата звернення 28.05.2020).
5. Грибан С. В. Оцінка ефективності реінжинірингу бізнес-процесів як інструмента URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2015_2_11. (дата звернення 30.05.2020).
6. Волгіна Н.О., Куц А.В. Реінжиніринг як антикризовий інструмент управління підприємством в умовах турбулентної економіки. Вісник ХДУ. Серія Економічні науки. 2014. № 7. С. 340-348.
7. Ковальов А. І. Підвищення ефективності антикризового управління в корпоративному секторі на основі реінжинірингу бізнес-процесів. Вісник соціально-економічних досліджень. 2014. Вип. 3. С. 124-130. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2014_3_21. (дата звернення 27.05.2020).

УДК 657.371

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК МЕТОД ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

INVENTORY AS A METHOD OF INTERNAL CONTROL AT THE ENTERPRISE

ЛУК'ЯНОВ П.О., ЗАГЛАДА К.А., БОРЗЕНКО І.А., студенти*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

У статті розкрито значення інвентаризації як основного процесу внутрішнього контролю організації. Сформульовано основні об'єкти інвентаризації та необхідні умови її проведення. Проаналізовано процес проведення інвентаризації та оформлення її результатів. В роботі робиться висновок про те, що проведення інвентаризації є невід'ємною частиною функціонування підприємства.

Ключові слова: інвентаризація, майно, бухгалтерський облік, внутрішній контроль.

The article reveals the importance of inventory as the main process of internal control of the organization. The main objects of the inventory and the necessary conditions for its implementation are formulated. The process of conducting an inventory and registration of its results is analyzed. The paper concludes that the inventory is an integral part of the operation of the enterprise.

Key words: inventory, property, accounting, internal control.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективна система внутрішнього контролю займає одне з провідних місць в системі управління підприємством. В умовах ринкової економіки система внутрішнього контролю повинна забезпечувати стабільність розвитку суб'єкта господарювання, сприяти досягненню стратегічних цілей і вирішенню поточних завдань, гарантувати повноту і підтримувати надійність системи внутрішньої звітності, а також дотримання чинного законодавства та нормативних вимог різного рівня, знижувати ризик можливих негативних фінансових наслідків.

* Науковий керівник – Бірченко Н.О., к.е.н., доцент

Одним з найбільш важливих засобів внутрішнього контролю за збереженням матеріальних ресурсів є інвентаризація, в процесі якої перевіряється схоронність цінностей та порівнюється фактична їх наявність з даними бухгалтерського обліку. Інвентаризація майна і зобов'язань компанії є не тільки однією з необхідних процедур системи внутрішнього контролю, а й обов'язковим елементом облікової політики підприємства.

Інвентаризація дає можливість проконтролювати виконання правил та умов зберігання матеріальних цінностей, грошових коштів, ведення складського господарства, достовірності даних обліку, утримання та експлуатації машин, устаткування, інших об'єктів основних засобів підприємства, а також запобігає розкраденню майна підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації інвентаризації на підприємстві неодноразово розглядали у своїх працях такі вчені, як О.В. Круковська [1], Л.І. Марущак [2], С.О. Олійник [3], О.Ю. Приймак [4], А.В. Шульга, О.А. Топоркова [5] та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз теоретичних засад проведення інвентаризації та оформлення її результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» підприємства для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються й документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка [6].

Інвентаризація – елемент методу бухгалтерського обліку, а при проведенні документальних ревізій – прийом фактичного контролю.

Під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка. При цьому забезпечуються:

- виявлення фактичної наявності активів та перевірка повноти відображення зобов'язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів;
- установа лішку або нестачі активів шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;
- виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення;
- виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання [7].

Принципами інвентаризації є: раптовість; порівнянність одиниць виміру; плановість; об'єктивність; юридична правомочність результатів; безперервність; повнота охоплення об'єктів; виховний вплив і матеріальна відповідальність; оперативність і економічність; гласність.

Інвентаризація як засіб контролю за збереженням товарно-матеріальних цінностей і перевірки організації матеріальної відповідальності класифікується за різними ознаками.

Залежно від часу проведення та ролі в господарському процесі розрізняють планові і позапланові інвентаризації. Планові інвентаризації проводять періодично згідно плану (графіка) в заздалегідь визначений термін. Позапланові інвентаризації проводяться за розпорядженням керівників підприємств або вище стоячих організацій, слідчих органів та інших контролюючих органів у випадках особливої необхідності (переоцінка, передача, встановлення фактів розкрадань, документальна ревізія і т. д.).

По повноті охоплення об'єктів інвентаризації поділяють на повні, часткові, вибіркові і суцільні. Повна інвентаризація здійснюється в передбачені терміни, при цьому інвентаризує не тільки товарно-матеріальні цінності та грошові кошти підприємства, а й правильність розрахунків з іншими підприємствами і організаціями, вивіряється сальдо по основних статтях балансу. При частковій інвентаризації перевіряють окремі види засобів, наприклад виробничі запаси, товари, готівкові гроші, основні засоби. Вибіркові інвентаризації є різновидом часткових.

Л.І. Марущак зазначає, що інвентаризація містить в собі два види перевірок: документальну і натуральну. Документальна перевірка може застосовуватись для матеріалів, переданих у переробку на сторону, а натуральна полягає у спостереженні та визначенні кількості об'єктів шляхом підрахунку, зважування та вимірювання [2].

Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються власником (керівником) підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно законодавства, а це: зміна статусу держвласності; зміна матеріально-відповідальних осіб; встановлення фактів крадіжок або зловживань; псування цінностей; за розпорядженням судово-слідчих органів; у випадку пожежі чи стихійного лиха; при зміні керівника колективу; при вибутті більше половини членів бригади при колективній матеріальній відповідальності [4].

Інвентаризація проводиться на підставі письмового наказу керівника підприємства, який складається не менше ніж за 10 днів до початку проведення перевірки.

Порядок проведення інвентаризації на підприємстві оформляється у вигляді додатку до наказу про облікову політику, який включає в себе:

- графік проведення планових та позапланових інвентаризацій у звітному році;
- перелік зобов'язань і майна, що перевіряється.

Для проведення інвентаризації на підприємстві формується інвентаризаційна комісія. Інвентаризаційна комісія – це колективний орган, що формується з групи осіб, наділених певними правами для встановлення фактичної наявності та стану майна, фінансових зобов'язань організації, прийняття рішень за результатами проведеної інвентаризації.

До початку інвентаризації комісія повинна:

- отримати облікові дані по об'єктах, що перевіряються, у бухгалтерії,
- опечатати місця зберігання об'єктів перевірки,
- перевірити вимірювальне обладнання,

– взяти у матеріально-відповідальній особи розписку про готовність до порівняння залишків.

Результати інвентаризації оформляються в інвентаризаційних описах. Інформація про розбіжності даних обліку та фактичною наявністю заносяться до протоколу, який готується у дозвольній формі. Зокрема, до протоколу включають:

- причини відхилень фактичної наявності від даних обліку із зазначенням матеріально-відповідальних осіб і їх письмовими поясненнями;
- оцінку фактичного стану об'єкта;
- інформацію про справедливу вартість об'єктів;
- пропозиції щодо виведення об'єктів з експлуатації, їх відновлення, переоцінки, а також заходів, спрямованих на усунення виявлення порушень тощо.

Підставою для відображення результатів інвентаризації в обліку служить порівняльна відомість результатів інвентаризації.

Результатами інвентаризації можуть бути:

- надлишки цінностей – оприбутковуються і зараховуються до складу доходів підприємства);
- нестачі цінностей в межах норм природніх втрат – списуються на витрати підприємства);
- понаднормовані нестачі цінностей, втрати від псування цінностей – відносяться на винних осіб (якщо винуватців не встановлено або у стягненні з винних осіб відмовлено судом, списуються на витрати підприємства);
- пересортиця цінностей – проводиться взаємозалік.

Висновки. Отже, систематичне проведення інвентаризації матеріальних ресурсів сприяє забезпеченню їх збереження, своєчасному виявленню винних у допущенні нестач, втрат і псування, а також створює основи для відшкодування понесених збитків підприємством. Таким чином, інвентаризація є важливим заходом, у проведенні якого повинні бути зацікавлені власник, керівник, головний бухгалтер підприємства і при певних обставинах матеріально-відповідальна особа.

Література.

1. Круковська О.В. Удосконалення обліку, інвентаризації та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємствах. Інвестиції: практика та досвід. № 7. 2018. С. 58-61. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/13.pdf

2. Марущак Л.І. Сутність і вдосконалення методичних прийомів інвентаризації на підприємствах нафтопереробної промисловості. Вісник ЖДТУ: Економічні науки. № 1 (39). С. 135-138.

3. Олійник С.О. Проблеми на напрями вдосконалення інвентаризації на підприємствах. Науковий огляд № 6 (27). 2016. URL: <http://oaji.net/articles/2016/797-1471364342.pdf>

4. Приймак О.Ю. Інвентаризація запасів: сучасні проблеми методики та практики. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78513043.pdf>

5. Шульга А.В., Топоркова О.А. Організація служби внутрішнього аудиту і методика його проведення. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. 2012. Вип. 42. С. 341-346.

6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

7. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв. наказом М-ва фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

УДК 379.8

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТУРИЗМУ

SOCIAL ASPECTS OF TOURISM

ДАВИДОВА М., СЕРДЮК А., студентки*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

В статті розкриті соціальні аспекти туризму як важливої галузі світового господарства. З'ясована сутність туризму, як суспільного явища, його значення для розвитку і формування особистості. Узагальнено основні напрями впливу туризму та результатів туристичної діяльності на суспільний розвиток.

Ключові слова: соціальні аспекти, туризм, суспільство.

The article reveals the social aspects of tourism, as an important industry in the world economy. The essence of tourism, as a social phenomenon, its significance for the development and formation of the individual, is clarified. The main directions of the impact of tourism and the results of tourism activities on social development are generalized.

Key words: social aspects, tourism, society.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Туризм сьогодні є невід'ємним компонентом економічного потенціалу в Україні і світі та сприяє позитивним змінам у соціально-економічному житті, він розширяє можливості людського розвитку, вирішення соціальних проблем населення. В соціальному аспекті туризм є індикатором рівня життя населення, сприяє на людський розвиток, забезпечення оздоровлення та відпочинку населення, проведення змістовного дозвілля, збереженню культурної спадщини та історичних цінностей, формуванню взаємного інтересу людей різних національностей, веде до зростання толерантності та поваги між ними, стабілізації міжнародних відносин. Тому, дослідження соціальних аспектів туризму як вагомому елементу світового господарства, визначення заходів щодо удосконалення функціонування та перспектив розвитку туризму, підвищення соціальної ефективності туризму в Україні і світі є однією з найважливіших актуальних проблем сучасної економічної науки.

* Науковий керівник – Сафронська І.М., к.е.н., доцент